

Lea Fatur:

Kam-Kam in Gak-Gak.

Puran se je ozrl po dvorišču in zagledal lepo belo oblečeno gos. Razširil je rep, povetil razprostrte kreljuti, spustil rdeči nos in pozdravil: »Puran Kam-Kam sem. In vi, gospa?«

Gos je zmignila z gladko glavo, poškilila s poševnimi očmi in zašepetala:

»Sem gos Gak-Gak. Odkod pa ste vi, prijatelj?«

Puran je vozil voz okoli gosi in kavkal: »Iz imenitnega rodu sem. Prihajamo iz Indije Koromandije. Doma sem pa na Hrvaškem. Tam se pasemo v celih čredah, svobodni in srečni po širokih planjavah. Gosposkega rodu smo purani; pitajo nas z jajci in rmanom, zavijajo nas v mehko perje.«

»Dokler ste negodni,« se je zasmejala goska, »pa zdaj, gospod puran, se mi zdiš jako zdelan. Grdo je, če mora tak plemenitaš peš dolgo pot s Hrvaške.«

»Ljudje so res brezobzirni,« je vzdihnil puran. »Pa ti, lepa gospa, odkod si ti prišla?«

»Jaz,« si je zvila goska glavo, »sem preprosta ljubljanska meščanka. Moja stara mati je pa prišla s Češkega. Kakor vidiš, sem iz plemenite rodbine Kosmatonožic, ki dajejo dosti puha in masti.«

»Klanjam se, klanjam se, gospa Kosmatič,« je kavkal puran. »Prosim vas — vi kot domačinka boste to vedeli — kaj nameravajo prav za prav ljudje, ki nam dajo zobanja, ki nas zapirajo in izpuščajo, ki nas božajo in pestujejo: kaj nameravajo z nami?«

Gos je zazibala glavo in pogledala pomilovalno purana:

»O gospod Kam-Kam! Plemeniti moj prijatelj! Včeraj sem slišala gospodinjo, ko je rekla: Puran bo po stari navadi pečenka za Vse svete.«

Puran je stisnil kreljuti in podrsal z nogo. Nekaj kakor solza jeze mu je ovlažilo oko in nos. Pomislil je in vzdihnil:

»Neplemenita smrt naju čaka. Kajti tudi ti, gospa, boš pečena. Slišal sem, ko me je gospodinja kupovala. Rekla je: Za božič imam gosko.«

Gos je zatrepetala in zakričala: »Ljudje so hudobni in požrešni. Rod za rodom naših plemen gre v peč, gre v njih želodce.«

Kam-Kam je premišljeval: »Žalostna in neslavna smrt za sina širokih planjav! Povej mi, gospa, ki si pismena: ali bodo kmalu Vsi sveti?«

»Kadar te bodo zaprli v kurnik in ti basali v kljun koruzne svaljke, namočene v mleku, takrat boš vedel brez koledarja, da se bližajo Vsi sveti.«

»Koruzne svaljke?« se je razžalostil Kam-Kam. »Ali bodo naznanjali tudi tebi taki svaljki božič?«

Gospa Gak-Gak se je zamislila: »Ne vem. Različni so načini, s katerimi nas silijo ljudje, da se odebelimo. Eni bašejo v nas orehe, drugi tlačijo v nas namočeno koruzo in nas silijo, da pijemo tudi tisto zoprno vodo. Postanemo trudne in težke, da se ne branimo tega ogabnega pitanja in smo vesele, kadar nam vzame sekira glavo.«

»Ali, draga gospa Gak-Gak,« je razširil puran kreljuti, »saj gre po svetu glas o tvoji modrosti. Ne veš li, kako bi se rešila te sramotne smrti? Jaz bi rad odletel domov, pa me ne nosijo peruti — komaj da zletim čez plot. Pot je pa dolga. Ko bi znal plavati, bi šel kar po tej vaši vodi, pa bi že prišel kam — saj tečejo vse reke navzdol.«

Gos je skrčila levo nogo in premišljevala: »Res je taka. Včeraj so se pogovarjali, da gre Ljubljana v Savo in Sava v Donavo. Tam ob Savi da so veliki pašniki puranov in gosi. Pismena sem in prav si storil, da si vprašal mene za svet. Poslušaj: Treba bi bilo bežati, leteti, hoditi in plavati. Ti ne znaš plavati, jaz pa ne morem hoditi. Veš kaj? Bežiya v tvojo domovino. Po vodi bom nosila jaz tebe, po suhem boš pa nosil ti mene.«

Kam-Kam in Gak-Gak sta odšla še isti dan po Ljubljani. Ko je bila gos utrujena, sta pustila vodo in šla po suhem. Pa je nosil Kam-Kam gospo Gak-Gak. Toda kmalu sta bila oba sita poti in prenašanja. S

hrano je bilo tudi narobe. Kam-Kam je stradal na vodi, Gak-Gak si je pa dobivala v vodi žuželke in črve in se je napasla na suhem. Tako je postala vedno bolj težka ubogemu suhemu Kam-Kamu.

Bila sta že ob Savi. Gak-Gak ni hotela več plavati in nositi purana Kam-Kama. Silila ga je, naj jo nosi on po blatni cesti ob Savi.

»Kam-Kam,« je začela gos, »plemeniti gospod iz Indije, postal si konj uboge gospe Gak-Gak.«

Kam-Kam se je ustavil ob umazani mlaki. »Naprej, dragi gospod!« ga je kljuvala in otepala s krili gospa Gak-Gak. V Kam-Kamu je pa zavrela plemenita kri — vrgel je gos raz sebe v sredo umazane mlake in jo povaljal po blatu.

Glasno je gagala in se otepala uboga gos. Malo živa, z umazano obleko, se je izvlekla iz blata in zletela na vodo. Dolgo se je prala, čedila in solnčila, da si je posušila obleko. Kam-Kam se je pa pasel ob vodi in zabavljaj: »Imaš zdaj zadosti, prevzetnica? Zakaj nisem potoval sam? Ne bi kazal zdaj golih reber.«

Gos si je bila posušila obleko. Pogledala je Kam-Kama in rekla sladko:

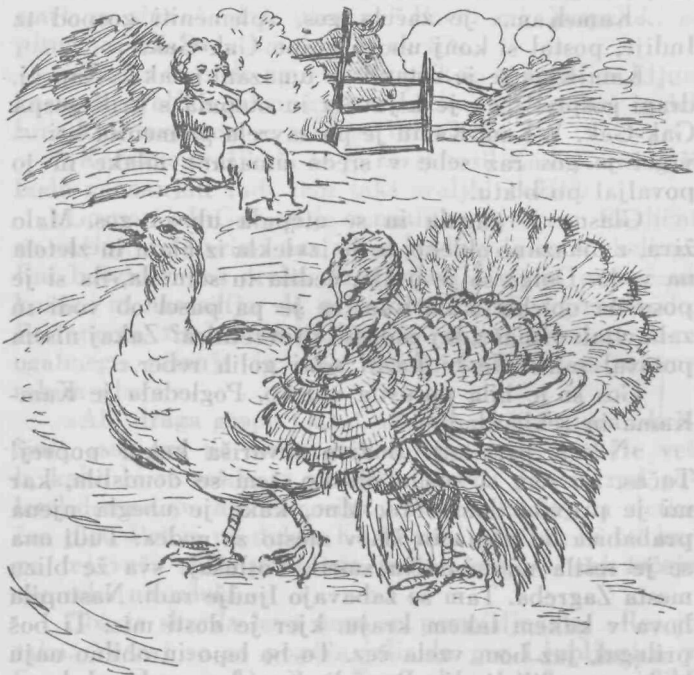
»Nikar, prijatelj! Bodiva tovariša kakor poprej! Tačas, ko sem si sušila obleko, sem se domislila, kar mi je pravila doma Muc-Muc, kako je ubegla njena prababica od doma in šla v mesto za godca. Tudi ona se je rešila na ta način smrti. Poslušaj: sva že blizu mesta Zagreba. Tam se zabavajo ljudje radi. Nastopila bova v kakem takem kraju, kjer je dosti miz. Ti boš prilagal, jaz bom vzela čez. To bo lepo in obilno naju bodo nagradili ljudje. Pomisli: Kam-kam-gak-gak-kam-gak-gak-kam... Kaka lepota bo to soglasje!«

Kam-Kam se je razveselil: »To bo življenje! In nič gospodinje, ki bi klala za Vse svete in za božič! Grem s teboj v Zagreb. Samo malo se okrtačim in uravnam obleko.«

Gak-Gak je nosila Kam-Kama, dokler nista prišla na kraj, kjer se je penila Sava preko kamenja. Ob bregu je pasel deček kravo in opazoval čudna popotnika. Kam-Kam je vprašal: »Gospa, ki si pismena, ali bi ne zapela za poskušnjo temu dečku?«

»Ta bi nama zapel, ko bi mogel do naju,« ga je posvarila zvita gos, zdrknila izpod purana in plavala z veselim smehom naprej: »Tebi vsaj obleke ne bo treba prati. Ribe te požro s perjem vred.«

Kam-Kam se je utapljal. Prhotal je s perotmi, privzdigoval glavo in klical: »Ljudje božji — na pomoč!«

Deček, ki je pasel kravo, je skočil v vodo in rešil purana. Nesel ga je svoji materi, ki ga je ogledala in razsodila: »Mršav je. Pa do Vseh svetih ga že poredim in imeli bomo pečenko, kakor je treba.«

»Bila je tudi gos,« se je spomnil deček. Zvečer se bo ustavila v bičju, pa jo ulovim.«

Zvečer je deček prinesel gos. Mati jo je potežkala in se nasmehnila:

»Te ne bo treba dolgo pitati. Zapri jo v kurnik, to je potepačka. Za božič bomo imeli imenitno pečenko.«